

Muranska, Amanda

Working Paper

The position of BRIC's countries in the modern global economy

Institute of Economic Research Working Papers, No. 151/2015

Provided in Cooperation with:

Institute of Economic Research (IER), Toruń (Poland)

Suggested Citation: Muranska, Amanda (2015) : The position of BRIC's countries in the modern global economy, Institute of Economic Research Working Papers, No. 151/2015, Institute of Economic Research (IER), Toruń

This Version is available at:

<https://hdl.handle.net/10419/219767>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Die Dokumente auf EconStor dürfen zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden.

Sie dürfen die Dokumente nicht für öffentliche oder kommerzielle Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, öffentlich zugänglich machen, vertreiben oder anderweitig nutzen.

Sofern die Verfasser die Dokumente unter Open-Content-Lizenzen (insbesondere CC-Lizenzen) zur Verfügung gestellt haben sollten, gelten abweichend von diesen Nutzungsbedingungen die in der dort genannten Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

Terms of use:

Documents in EconStor may be saved and copied for your personal and scholarly purposes.

You are not to copy documents for public or commercial purposes, to exhibit the documents publicly, to make them publicly available on the internet, or to distribute or otherwise use the documents in public.

If the documents have been made available under an Open Content Licence (especially Creative Commons Licences), you may exercise further usage rights as specified in the indicated licence.

<https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Institute of Economic Research Working Papers

No. 151/2015

**Pozycja krajów BRIC we współczesnej gospodarce
światowej**

Amanda Murańska

The paper submitted to

**5th NATIONAL STUDENT SCIENTIFIC CONFERENCE
PROBLEMS OF GLOBAL ECONOMY**

April 17, 2015, Toruń, Poland

Toruń, Poland 2015

© Copyright: Creative Commons Attribution 3.0 License

Amanda Murańska
la_negra_666@o2.pl
Uniwersytet Opolski

Pozycja krajów BRIC we współczesnej gospodarce światowej

Klasyfikacja JEL: *F6, O100, O570*

Słowa kluczowe: *Brazylia, Chiny, Indie, Rosja, BRIC*

Abstrakt: Gospodarka światowa ulega ciągłym przeobrażeniom i dynamicznym procesom. W ciągu ostatnich dwóch dekad doszło do przegrupowania sił. Ważną rolę zaczęły odgrywać gospodarki wschodzące, przede wszystkim państwa grupy BRIC. Celem opracowania jest próba umiejscowienia gospodarek tych krajów w przestrzeni współczesnej gospodarki światowej. W tym celu dokonano analizy kilku wskaźników od 2001 do 2013 roku. Posłużono się danymi liczbowymi pochodzącymi z internetowej bazy danych Banku Światowego. Przeprowadzona analiza pozwoliła na wyciągnięcie kilku ciekawych wniosków. Przede wszystkim państwa grupy BRIC w badanym okresie poprawiały swoją pozycję w gospodarce światowej, ale wciąż muszą borykać się z wieloma problemami, przede wszystkim społecznymi. Brazylia i Federacja Rosyjska są państwami opartymi głównie na surowcach, a ich gospodarki w chwili obecnej przestały się dynamicznie rozwijać. Indie to kraj, który charakteryzuje się innowacyjnością, a to ma być kluczem do sukcesu. Chiny to zdecydowany lider wśród tej grupy, który wciąż ma bardzo duży potencjał ekonomiczny i poprawia swoją pozycję konkurencyjną.

The position of BRIC's countries in the modern global economy

JEL Classification: *F6, O100, O570*

Keywords: *Brazil, China, India, Russia, BRIC*

Abstract: The global economy is still dynamic transformed. Over the last two decades the forces have regrouped. An important role have begun to play the emerging markets, especially the group of BRIC's countries. The aim of this paper is an attempt to place those economies in the area of the modern global economy. Therefore, it has made an analysis of several indicators from 2001 to 2013. It has

used figures from the online database of The World Bank. The analysis has taken some interesting conclusions. First of all, BRIC's countries have improved their position in the global economy, but they have still a lot of problems, primarily social problems. Brazil and Russia are countries, which are mainly based on natural resources, and at the moment their economies are developing slower. India is a country that is characterized by innovation, and it has to be the key to success. China is strong leader, which has still a very big economic potential and is still improving their competitive position.

Wprowadzenie

Współczesna gospodarka światowa charakteryzuje się ciągłymi przeobrażeniami i dynamicznymi procesami. Wynikają z tego liczne problemy. W ciągu ostatnich dwóch dekad doszło do przegrupowania sił. W wyścigu o czołowe pozycje ważną rolę zaczęły odgrywać niektóre państwa rozwijające się, w szczególności tzw. gospodarki wschodzące. Są nimi m.in. państwa z grupy BRIC.

Celem poniższego opracowania jest próba umiejscowienia gospodarek krajów BRIC w przestrzeni współczesnej gospodarki światowej. Postanowiono skoncentrować się na tych państwach, ponieważ wg twórcy tego pojęcia Jima O'Neill'a, są to najbardziej obiecujące rozwijające się gospodarki świata. Należy również podkreślić, iż nie wzięto pod uwagę Republiki Południowej Afryki, która wraz z pozostałą czwórką od 2011 tworzy grupę BRICS. Taka decyzja związana jest z tym, iż postanowiono skoncentrować się w badaniach na gospodarkach, które są „fundamentem” grupy BRIC.

W celu zbadania pozycji danych krajów we współczesnej gospodarce światowej dokonano analizy wybranych wskaźników w okresie od 2001 (wtedy został utworzony akronim BRIC) do 2013 roku.

Badana pozycja krajów BRIC jest związana z międzynarodową konkurencyjnością gospodarek, rozumianą jako zdolność danego państwa do, po pierwsze tworzenia większego bogactwa niż konkurenci na rynku światowym, po drugie, do osiągnięcia dynamicznego wzrostu gospodarczego, po trzecie, do wytwarzania dóbr i usług, które w warunkach wolnego i rzetelnego handlu są akceptowane na rynku światowym, przy jednoczesnym wzroście realnych długookresowych dochodów ludności, i po czwarte, do tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi międzynarodowej konkurencyjności przemysłów danych narodów oraz międzynarodowej konkurencyjności firm działających w ramach poszczególnych krajowych przemysłów i branż (Adameczuk, Szelaąg, 2006, s. 273).

Najpierw przedstawiono historię powstania grupy BRIC. Następnie pokrótce scharakteryzowano gospodarki tych państw. A na koniec dokonano analizy wskaźników i wyciągnięto z niej wnioski.

Grupa BRIC

W 2001 roku, analityk Goldman Sachs Jim O'Neill użył w swojej publikacji pojęcia BRIC. Jest to akronim od pierwszych liter nazw czterech państw: Brazylii, Rosji, Indii i Chin (Ostrowska, 2013, s. 259–260). Pojęcie to oznacza cztery prężnie rozwijające się gospodarki wschodzące, które w przyszłości, a konkretnie w perspektywie 2050 roku, mogą stać się głównymi ośrodkami gospodarki światowej (Jóźwik, 2012).

Wg prognoz, w 2050 roku gospodarka Chin zepchnie na drugie miejsce gospodarkę USA, która osiągnie PKB w wysokości ok. 38 bln USD. Indie z PKB ok. 37 bln zajmą trzecią lokatę, Brazylia będzie czwarta (ok. 11 bln), a Rosja szоста (8,5 bln) (Mroziewicz, 2009).

Chińska gospodarka opiera się głównie na eksporcie towarów o niskim średnim stopniu przetworzenia oraz napływie kapitału zagranicznego. Rosyjska gospodarka opiera się na eksporcie takich surowców jak ropa naftowa i gaz. Indyjska gospodarka oparta jest przede wszystkim na wiodących usługach nowego typu. Natomiast brazylijska gospodarka opiera się na rolnictwie, usługach, przemyśle oraz niedawno odkrytych zasobach ropy naftowej (Puślecki i in., 2011, s. 35).

Grupa BRIC (od 2011 BRICS) rozpoczęła oficjalne spotkania w 2006 roku. W 2011 roku do współpracy została zaproszona Republika Południowej Afryki (Mutschke, 2014, s. 227). Grupa BRICS nie ma statusu organizacji międzynarodowej i nie tworzy żadnych wspólnych struktur. Prowadzona działalność ogranicza się tylko i wyłącznie do szczytów przywódców państw i członków rządów, na których poruszane są problemy koordynacji polityki zagranicznej i gospodarczej krajów grupy (Kozieł, 2011). Głównym celem tej grupy jest zmiana porządku instytucjonalnego świata, w całości zdominowanego przez państwa Zachodu (Jóźwik, 2012).

Gospodarki państw BRIC

Jak już wcześniej wspomniano, gospodarki krajów BRIC charakteryzują się dynamicznym wzrostem gospodarczym oraz dużym potencjałem eko-

nomicznym. Natomiast różnią się wewnętrznymi czynnikami, które napędzają taki stan rzeczy.

Każda z nich koncentruje się na innej specjalizacji i posiada inne cechy charakterystyczne. W związku z omawianym tematem, należy pokrótce przyjrzeć się każdej z nich.

Brazylia jest obecnie największą gospodarką Ameryki Południowej. Bazuje na dynamicznie rozwijającym się przemyśle, rolnictwie oraz eksploatacji bogatych złóż ropy naftowej, gazu ziemnego, rud żelaza i innych surowców. Jako jej największe atuty gospodarcze w globalnej rywalizacji gospodarczej i handlowej wymieniane są stosunkowo niskie koszty pracy, duże rezerwy młodej siły roboczej, silny sektor usług, duży i coraz bardziej chłonny rynek wewnętrzny, biopaliwo oraz niskie koszty energii i zasoby ropy naftowej (Kolka, 2006).

Bardzo wysoko rozwinięty sektor produkcji biopaliw w Brazylii, jest mało rozpowszechnionym faktem. Bioetanol, który jest produkowany z trzciny cukrowej, jeszcze do niedawna stanowił ponad 50% paliw wykorzystywanych przez kierowców w omawianym kraju. Brazylia jest również światowym liderem w produkcji energii wodnej, która dostarcza aż 85% energii tego kraju (Puślecki i in., 2011, s. 64–65).

Brazylia posiada miano potęgi kontynentalnej w rolnictwie. Jest czołowym eksporterem soi, cukru, kawy i soku pomarańczowego (Rębała, 2009). Należy również podkreślić, że bardzo ważną rolę w brazylijskim agrobiznesie odgrywa trzcina cukrowa, która jest wykorzystywana do produkcji biopaliw oraz eksport bardzo dobrej jakościowo wołowiny (Puślecki i in., 2011, s. 66).

Pozycję Brazylii w światowej gospodarce znacznie wzmocniło odkrycie złóż ropy naftowej. Ponadto bardzo ważną rolę odgrywają takie surowce jak rudy żelaza, boksytów, manganu, niklu, grafitu, kaolinu, wapienia i złota. Posiada również liczne kopalnie drogocennych kamieni (Puślecki i in., 2011, s. 66–68).

Jak już wcześniej wspomniano, Brazylia ma również dobrze rozwinięty przemysł. Głównymi gałęziami są górnictwo, hutnictwo żelaza i metali nieżelaznych, przemysł motoryzacyjny, lotniczy, spożywczy, elektrotechniczny, elektroenergetyczny, celulozo-papierniczy, chemiczny i od niedawna paliwowy (Puślecki i in., 2011, s. 70).

Gospodarka rosyjska jest głównie oparta na eksporcie surowców, w szczególności ropy naftowej i gazu ziemnego.

Przyczyną postawienia Rosji w gronie krajów BRIC, były panujące od 2000 roku dobre warunki ekonomiczne, które sprzyjały rozwojowi gospodarki tego państwa. W tamtym okresie, polityka ekonomiczna prowadzona przez władze rosyjskie opierała się na kilku założeniach. Po pierwsze, postawiono na renacjonalizację atrakcyjnych z punktu widzenia elity władzy

podmiotów gospodarczych i na dalszą koncentrację aktywów wokół państwowych przedsiębiorstw. Wzrost interwencjonizmu państwowego nastąpił w sektorze naftowo-gazowym, maszynowym oraz bankowym. Po drugie, oddano państwowe megaholdingi pod zarząd osób z otoczenia prezydenta. Po trzecie, ograniczono dostęp zagranicznych inwestorów do rosyjskiego rynku. Dokonano tego, ponieważ rząd obawiał się zmniejszenia kontroli państwa nad gospodarką. Po czwarte, doszło do ekspansji rosyjskich przedsiębiorstw w Rosji i poza jej granicami. Rosyjski rząd bardzo mocno wspiera te działania, ponieważ uważał je za bardzo ważny instrument budowania międzynarodowej pozycji swego kraju (Mitręga-Niestrój, Puszer, 2013, s. 47).

W 2010 roku, długoterminowe prognozy dla Rosji były bardzo optymistyczne. Dysponowała wtedy trzecimi pod względem wielkości rezerwami walutowymi na świecie. Biorąc pod uwagę to, że posiada dużą część światowych zasobów surowców naturalnych, ważnym elementem było również to, że wiele krajowych spółek surowcowych należało do najtańszych światowych producentów surowców (Mobius, 2010).

Od czasów kryzysu gospodarczego, główny nacisk jest kładziony na rozwój tradycyjnych sektorów gospodarki (Mitręga-Niestrój, Puszer, 2013, s. 54):

- sektora naftowo-gazowego;
- sektora zbrojeniowego;
- przemysłu maszynowego, zwłaszcza samochodowego;
- rolnictwa;
- budownictwa;
- przewozów lotniczych i kolejowych.

Indie są najludniejszą światową demokracją, która posiada ogromny potencjał rozwoju. Jedną z najbardziej pozytywnych charakterystyk tego państwa jest rozwój gospodarki opartej na wiedzy oraz dynamiczny wzrost sektora usług (Mitręga-Niestrój, Puszer, 2013, s. 57). Od dziesięcioleci budują sektor teleinformatyczny (ICT), co wpłynęło na to, że w chwili obecnej są zdolne do oferowania w zasadzie pełnej gamy usług: od technologii informatycznych aż po centra wspierające funkcje administracyjne, centra księgowo, rozwoju produktu, telefoniczne oraz wykonujące zadania analityczne i z zakresu B+R. Ściśle związany jest z tym również międzynarodowy *outsourcing* usług, który głównie obejmuje działalność badawczo-rozwojową oraz usługi wiedzochłonne. Wielkie korporacje przenoszą do Indii swoje centra telefoniczne oraz księgowo. Takie inwestycje pozwalają na podnoszenie poziomu wiedzy i przekazywanie innowacji. Przewagą Indii jest przede wszystkim dostępność specjalistów z doświadczeniem. Dlatego też można powiedzieć, że fenomenem tego kraju jest połączenie

dobrze wykwalifikowanej kadry, przedsiębiorczości i innowacyjności (Puślecki i in., 2011, s. 165–166).

Chiny są fenomenem na skalę światową. Są jedynym państwem, gdzie nie tylko udało się połączyć gospodarkę centralnie planowaną z silnym zorientowaniem na rynek i sektor prywatny (Mitręga-Niestrój, Puszer, 2013, s. 79), ale również w ciągu dwóch dekad rozwijać się w dynamicznym tempie, aż w końcu stać się realnym zagrożeniem dla czołowej pozycji USA w gospodarce światowej (Mroziewicz, 2009).

Charakteryzują się coraz silniejszym powiązaniem gospodarki z zagranicą, przede wszystkim przez kanał handlu zagranicznego oraz inwestycji bezpośrednich. Coraz silniej oddziałują już nie tylko na gospodarkę światową, ale również na stosunki finansowe, poprzez posiadanie największych w skali globalnej rezerw walutowych i finansowe wspieranie krajów poprzez wykup ich papierów dłużnych i udzielanie im bezpośrednio pożyczek (Mitręga-Niestrój, 2013, s. 79).

Chiny posiadają pracowitą, tanią i coraz lepiej wykwalifikowaną siłę roboczą. W związku z tym często były nazywane największą i najtańszą fabryką świata (Puślecki i in., 2011, s. 46).

Są również jednym z najzasobniejszych w surowce krajów świata, są liderem pod względem wydobycia węgla kamiennego. Ponadto ważnymi surowcami są również: ropa naftowa, gaz ziemny, łupki butomiczne, ruda żelaza, wolfram, antymon, cynk, ołów, miedź, cyna, molibden, mangan, rtęć, sól kamienna oraz metale szlachetne (Puślecki i in., 2011, s. 187).

Jeżeli chodzi o przemysł, to w przemyśle przetwórczym przeważa przemysł ciężki. Duże znaczenie ma hutnictwo żelaza oraz przemysł maszynowy. Przemysł chemiczny oparty jest głównie na bogatej bazie surowcowej, a co za tym idzie Chiny znajdują się w czołówce państw produkujących nawozy azotowe oraz fosforowe. Zwiększenie wydobycia ropy naftowej implikuje rozwój przemysłu rafineryjnego. Tendencję wzrostową wykazują zarówno przemysł elektroniczny jak i produkcja tworzyw sztucznych, natomiast tradycyjną gałęzią przemysłu jest włókiennictwo (Puślecki i in., 2011, s. 186–187).

Analiza wskaźników w latach 2001–2013

Analiza wskaźników krajów BRIC dotyczy okresu od 2001, gdy formalnie zostało utworzone owo pojęcie, do 2013 roku (ze względu na dostępność danych). Postanowiono zbadać następujące wskaźniki:

- PKB;
- PKB *per capita*;

- stopę wzrostu gospodarczego;
- eksport oraz import dóbr i usług;
- napływ BIZ;
- zgłaszane patenty;
- infrastrukturę zatrudnienia;
- stopę bezrobocia;
- indeks Giniego.

Tabela 1. PKB krajów BRIC w latach 2001–2013 (w mld USD)

Okres	Brazylia	Rosja	Indie	Chiny
2001	554	307	494	1324
2002	504	345	524	1453
2003	552	430	618	1640
2004	664	591	722	1931
2005	882	764	834	2256
2006	1088	990	949	2712
2007	1366	1299	1238	3494
2008	1653	1660	1224	4521
2009	1620	1222	1365	4990
2010	2143	1524	1708	5930
2011	2476	1904	1880	7321
2012	2248	2017	1858	8229
2013	2245	2096	1876	9140

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: (The World Bank, 2015).

PKB każdego państwa z grupy BRIC wykazywało dynamiczną tendencję wzrostową w badanym okresie. W chwili obecnej ich bogactwa są podawane w bln USD. Brazylia jest krajem, który w 2013 roku znajdował się na drugim miejscu pod względem wielkości PKB. W 2002 roku odnotowano minimalny spadek. W 2006 roku jej PKB przekroczyło bln, a w 2010 roku dwa bln USD. W 2013 roku odnotowano minimalny spadek w porównaniu do roku poprzedniego. Można to interpretować, jako skutek spowolnienia wzrostu gospodarczego Brazylii.

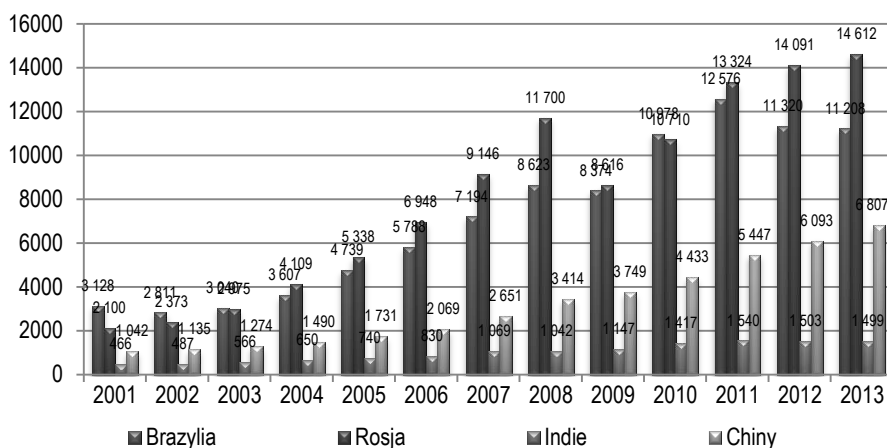
PKB Rosji w 2013 roku, podobnie jak w poprzednim przypadku, przekraczało dwa bln USD. W 2007 roku osiągnęło wartość ponad bln USD. Należy podkreślić, że Federacja Rosyjska jest krajem, którego gospodarka najbardziej ucierpiała w trakcie kryzysu gospodarczego w 2008 roku, dlatego w 2009 odnotowano znaczny spadek PKB, co jest ściśle powiązane z ujemnym wzrostem gospodarczym w danym okresie. Wartość dwóch bln USD, PKB Rosji przekroczyło w 2012 roku.

Indie w 2013 roku miały najniższe PKB spośród badanych gospodarek. Nie przekraczało ono 2 bln USD, jak w przypadku dwóch poprzednich

państw. W 2007 roku wartość PKB przekroczyła bln USD, natomiast w 2008 i 2012 roku odnotowano minimalne spadki.

Chiny są zdecydowanie najbogatszą gospodarką w tym gronie. W 2005 roku ich PKB przekroczyło 2 bln USD, w 2007 roku 3 bln, natomiast w 2008 roku już aż 4,5 bln USD. Największy wzrost odnotowano z 2010 na 2011 roku, gdy w 2010 PKB wynosił niecałe 6 bln USD, aby w 2011 przekroczyć barierę 7 bln. Szacuje się, że w chwili obecnej PKB Chin wynosi ok. 10 bln, dzięki czemu są drugą gospodarką świata.

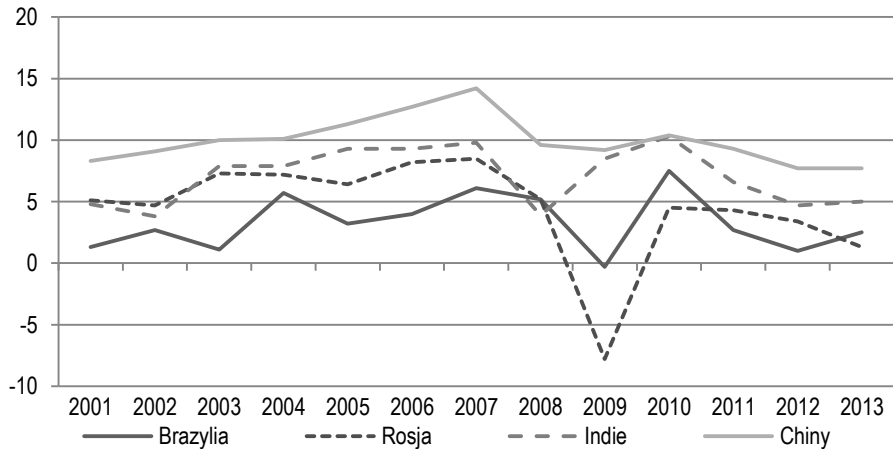
Wykres 1. PKB *per capita* krajów BRIC w latach 2001–2013 (w mld USD)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: (The World Bank, 2015).

Dane dotyczące PKB *per capita* przedstawiają inny stan rzeczy, aczkolwiek należy podkreślić, że ma to ścisły związek w populacją tych państw. W związku z tym, największe PKB w ostatnich latach zanotowała Rosja. Ów kraj musi zmagać się z problemami demograficznymi i ciągle malejącą populacją. Chiny i Indie to państwa, które mają bardzo dużo obywateli. Największe efekty takiego stanu rzeczy widać w PKP *per capita* Indii, które generalnie jest cały czas najniższe i wykazuje znikomą tendencję wzrostową. Natomiast sytuacja w Chinach wygląda inaczej. Tendencja wzrostowa PKB *per capita* ChRL jest dość duża, co pomimo wciąż bardzo licznej populacji, musi być skutkiem nie tylko bardzo dynamicznego wzrostu PKB, ale również prowadzonej do niedawna polityki rodzinnej, która zezwalała na posiadanie tylko jednego dziecka (najlepiej płci męskiej).

Wykres 2. Stopa wzrostu gospodarczego w krajach BRIC w latach 2001–2013 (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: (The World Bank, 2015).

Wszystkie gospodarki krajów BRIC charakteryzują się bardzo wysoką stopą wzrostu gospodarczego. Chiny osiągają oczywiście najwyższe wyniki, natomiast Brazylia najniższe. W 2007 roku niemalże wszystkie gospodarki osiągnęły swoje najwyższe wartości, natomiast w 2009 roku, z powodu kryzysu gospodarczego zanotowały spadki. Gospodarki Brazylii i Rosji osiągnęły wtedy ujemny wzrost gospodarczy, najbardziej dotkliwy w przypadku Rosjan, ponieważ było to aż ponad -7%.

Jeżeli chodzi o handel zagraniczny, to Rosja i Chiny cały czas odnotowywały przewagę eksportu nad importem. Zdecydowanie widać tutaj dużą koncentrację na eksport, dzięki czemu miały dodatnie saldo w handlu zagranicznym. Brazylia była w podobnej sytuacji aż do 2009 roku. Jeżeli chodzi o Indie, to cały czas mają przewagę importu nad eksportem. Rok po kryzysie gospodarczym wszystkie państwa w jakimś stopniu odczuły jego skutki w handlu zagranicznym i w 2009 roku odnotowały spadki zarówno eksportu, jak i importu. W przypadku Brazylii, od 2012 roku widać również mało korzystny trend. Przy wzroście importu spada wartość eksportu, a więc utrzymuje się ujemne saldo w handlu zagranicznym tego kraju.

Tabela 2. Eksport oraz import dóbr i usług krajów BRIC w latach 2001–2013 (w mld USD)

Okres	Brazylia		Rosja		Indie		Chiny	
	Ex	Im	Ex	Im	Ex	Im	Ex	Im
2005	133	97	269	164	155	182	770	645
2006	156	119	333	209	193	225	973	764
2007	185	158	390	284	240	279	1255	947
2008	228	220	523	366	305	379	1493	1145
2009	182	175	343	247	261	328	1260	1040
2010	234	244	442	321	348	439	1648	1425
2011	294	302	573	410	446	553	1991	1809
2012	284	304	590	445	444	580	2188	1956
2013	281	326	593	470	468	560	2363	2127

Oznaczenia: Ex — eksport; Im — import.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: (The World Bank, 2015).

Bardzo ważnym elementem w rozwoju omawianych gospodarek jest napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ). Kapitał obcy, zainwestowany na terenie owych państw bardzo mocno przyczynił się do ich dynamicznego rozwoju. To na nich, poza eksportem opierała się dotychczas gospodarka chińska. Chiny mogą się pochwalić największym napływem BIZ, jest to od 2005 roku cały czas 12-to cyfrowy wynik.

Brazylia w latach 2001–2003 oraz 2006–2007 zanotowała spadki, ale w 2013 roku była drugim najatrakcyjniejszym rynkiem dla kapitału zagranicznego, a inwestorzy cały czas upatrują w niej potencjał.

Rosja, pomimo polityki prowadzonej od 2000 roku, która nie była przychylna BIZ, od 2004 roku notuje bardzo dynamiczny wzrost ich napływu. Podobnie jak w przypadku pozostałych wskaźników odnotowała spadek tylko w 2009 roku.

Indie od 2006 roku notują skoki raz w jedną, a raz w drugą stronę i do 2013 roku były najmniej atrakcyjnym rynkiem dla inwestorów.

Tabela 3. Napływ BIZ w krajach BRIC w latach 2001–2013 (w mld USD)

Okres	Brazylia	Rosja	Indie	Chiny
2001	22	2	5	44
2002	16	3	5	49
2003	10	7	4	49
2004	18	15	5	62
2005	15	15	7	111
2006	19	37	20	133
2007	44	55	25	169
2008	50	74	43	186
2009	31	36	35	167
2010	53	43	27	272
2011	71	55	36	331
2012	76	50	23	259
2013	80	70	28	347

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: (The World Bank, 2015).

Miarą konkurencyjności we współczesnej gospodarce jest innowacyjność. Jej wyrazem jest ilość zgłaszanych patentów, dlatego postanowiono sprawdzić ten wskaźnik. Okazuje się, że „najpłodniejszym” krajem pod tym względem są oczywiście Chiny, które mają olbrzymią przewagę nad pozostałymi państwami i wykazują tendencję wzrostową. Zapewne jest to kolejny czynnik, który wpływa na to, iż kraj ten jest drugą gospodarką świata.

Bardzo interesujące wnioski można wyciągnąć analizując infrastrukturę zatrudnienia w poszczególnych państwach. Niestety dostępne dane pochodzą z różnych lat, dlatego też analiza dla poszczególnych krajów dotyczy innych okresów.

Brazylia swoją infrastrukturą zatrudnienia jest bardzo zbliżona do krajów rozwiniętych. W 2001 roku najwięcej osób było zatrudnionych w usługach — 59%, w rolnictwie — 21%, a w przemyśle — 20%. W 2011 roku przemysł (22%) i rolnictwo (15%) zamieniły się pozycją, a przewaga osób zatrudnionych w usługach wzrosła do 63% (The World Bank, 2015).

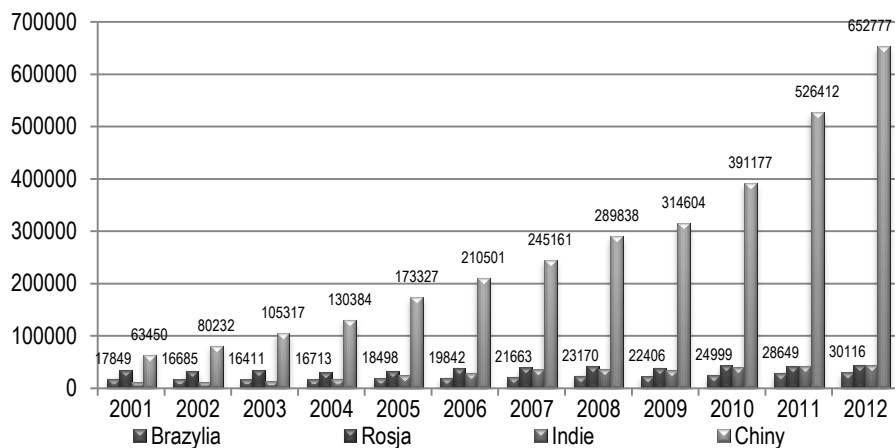
W Rosji sytuacja wyglądała podobnie, z tą tylko różnicą, że w rolnictwie przez cały czas jest zatrudnionych najmniej osób. W 2001 roku w usługach pracowało 59% zatrudnionych, a w 2009 roku już 62%, analogicznie dla przemysłu było to 29 i 28 proc., a dla rolnictwa 12% i 10% (The World Bank, 2015).

W Indiach struktura zatrudnienia jest ściśle związana z kulturą. Liczy się to w jakiej rodzinie się ktoś urodzi, jakie ma drogi awansu społecznego i jakie ma zobowiązania wobec swojej rodziny. Dlatego też pomimo, iż kraj charakteryzuje się dynamicznym rozwojem usług, to 2005 roku było w nich

zatrudnionych tylko 25% osób. Ponad połowa (56%) pracowała w rolnictwie, a 19% w przemyśle. W 2012 roku do 26% wzrosła za to liczba zatrudnionych w przemyśle, kosztem rolnictwa (47%), natomiast w usługach pracowało 28% (The World Bank, 2015).

W Chinach infrastruktura zatrudnienia wyglądała podobnie w 2001 roku (rolnictwo — 50%, usługi — 28%, przemysł — 22%). Natomiast w 2011 sytuacja uległa znacznej zmianie. Najwięcej ludzi pracowało już w usługach — 36%, a w rolnictwie — 35% (The World Bank, 2015).

Wykres 3. Zgłaszane patenty przez kraje BRIC w latach 2001–2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: (The World Bank, 2015).

Będąc już przy kwestii osób zatrudnionych, można poruszyć temat stopy bezrobocia, która generalnie przez cały badany okres najwyższa była w Brazylii, natomiast najniższa w Indiach i Chinach (TheWorld Bank, 2015).

Ostatnim wskaźnikiem, który zostanie omówiony jest indeks Giniego. Określa on stopień rozwarstwienia dochodów w społeczeństwie. W tym przypadku Brazylii osiąga największe wartości, a więc w tym kraju są największe nierówności w dochodach. Pozytywem jest tutaj fakt, że ten wskaźnik z roku na rok maleje. W Rosji jest on niższy niż w Brazylii i cały czas oscylował w granicach 40%. Indie osiągają najmniejsze wartości indeksu Giniego, co oznacza, że ich społeczeństwo charakteryzuje się najmniejszym rozwarstwieniem w dochodach. Natomiast Chiny wykazują bardzo dobry trend spadkowy. Społeczeństwo Chin ewidentnie się bogaci (2006 — 40%, 2011 — 37%) (The World Bank, 2015).

Zakończenie

Państwa z grupy BRIC, pod wpływem szybkiego wzrostu gospodarczego i przeprowadzonych reform strukturalnych, cały czas poprawiały swoją pozycję w gospodarce światowej. Jednak w dalszym ciągu wykazują one wiele słabości, szczególnie w sferze społecznej.

Gospodarka brazylijska, po wielu latach dynamicznego rozwoju w chwili obecnej przystopowała. Nie pomogła nawet organizacja Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej w 2014 roku. Jej głównym atutem są bogate złoża surowców naturalnych. Dbą o środowisko naturalne wykorzystując biopaliwa i energię odnawialną. Wciąż jest atrakcyjnym państwem dla zagranicznych inwestorów. To jednak nie wystarczy, ponieważ prognozy na przyszłość są mało optymistyczne.

Rosyjska gospodarka opiera się głównie na eksporcie surowców energetycznych, co nie daje jej wielu perspektyw na przyszłość. Również odczuwa spowolnienie rozwoju, a raczej recesję. Polityka prowadzona przez obecne władze rosyjskie oraz sankcje nakładane na Federację Rosyjską, mogą niechybnie doprowadzić do osłabienia jej pozycji. Można zaryzykować stwierdzenie, że Rosja i Brazylia zaczynają pomału wypadać z grupy BRIC.

Innowacyjność jest kluczem do sukcesu we współczesnej gospodarce światowej, a taka jest właśnie gospodarka Indii. Rozwój najnowszych usług oraz świetnie wyszkolona kadra mają im zapewnić miejsce wśród najbogatszych państw.

Zdecydowanym liderem są jednak Chiny. Są fenomenem pod względem swojego ustroju politycznego i ekonomicznego oraz osiągniętych wyników gospodarczych. Już są drugą gospodarką świata, a mają być pierwszą. Opierały się głównie na eksporcie i BIZ, ale obecnie prognozuje się, że zaczną zmieniać swoją orientację na konsumpcję wewnętrzną.

Literatura

- Adamczuk F., Szelaąg T. (2006), *Międzynarodowa konkurencyjność przedsiębiorstw i gospodarek*, [w:] J. Rymarczyk (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
- Jóźwik T. (2012), *BRIC — z podwieczorku na własny bankiet*, <http://www.forbes.pl/artykuly/sekcje/Wydarzenia/bric---z-podwieczorku-na-wlasny-bankiet,24550,1#> (21.04.2015).
- Kolka H.S. (2006), *Brazylia w globalnym świecie, ale bez słowa o brazylijskich piłkarzach i o brazylijskiej kawie*,

- <http://globleconomy.pl/gospodarka/swiat/komentarze/1847-brazylia-w-globalnym-wiecie-ale-bez-sowa-o-brazyljskich-pikarzach-i-o-brazyljskiej-kawie-906> (20.04.2015).
- Kozieł H. (2011), *Rynki wschodzące łączą siły*, <http://archiwum.rp.pl/artykul/1040667-Rynki-wschodzace-lacza-sily.html> (20.04.2015).
- Mitrega-Niestrój K., Puszer B. (2013), *Globalny kryzys finansowy a kraje BRIC*, CeDeWu, Warszawa.
- Mobius M. (2010), *Rynki BRIC nadal atrakcyjne*, <http://www.forbes.pl/artykuly/sekcje/Opinie/rynki-bric-nadal-atrakcyjne,8270,1> (20.04.2015).
- Mroziewicz K. (2009), *Duzi chcą być jeszcze więksi*, <http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/302305,1,swiatowa-potega-czyli-bric---brazylia-rosja-indie-i-chiny.read> (21.04.2015).
- Mutschke T. (2014), *Wizerunek, znaczenie i potencjał BRICS w przekazach polskiej prasy*, [w:] M. Drgas, J. Knopek, A. Ratke-Majewska (red.), *Polska — Ameryka Łacińska: historia — polityka — gospodarka — kultura*, Dom Wydawniczy DUET, Toruń.
- Ostrowska M. (2013), *Brazylia — potęga gospodarcza kontynentu*, [w:] K.A. Kłosiński, M. Czarnacki (red.), *Ameryka Łacińska w poszukiwaniu konsensusu*, Wydawnictwo KUL, Lublin.
- Puślecki Z.W., Walkowski M., Szymczyński T.R. (2011), *Unia Europejska wobec konkurencyjności Brazylii, Rosji, Indii i Chin (BRIC)*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2011.
- Rębała M. (2009), *Cud nad Amazonką*, <http://www.newsweek.pl/cud-nad-amazonka,39279,1,1.html> (20.04.2015).
- The World Bank (2015), *World Development Indicators*, <http://databank.worldbank.org/data/home.aspx> (10.04.2015).